

Plymouth Pa. 27 d. Vasario.

Dėlko, mės šaukiame ant savo kankintojų maskolių ir kas mums iš to?

Ant savo kankintojų, Maskolijos valdžios ir jos reprezentantų mūsų tėvynėje, cizininkų ir visokių aprusitelių, šaukiame mes dėlto, kad jie mus pjauna geležiniu ir mediniu pjautuvu. Mes ne begalime išsiturėti nesaukę: mūsų sopuliai pereina mūsų kantrybę.

Bet kas mums iš to šaukimo? O, labai daug: išliedami apturiamas skriaudas vienas kitam, mes jaučiame savę lyg lengviau; mes limpame angsčiau į kruvą, auginame savyje drąsą ir narsumą — garsas apie nauji šėtonišką maskolių pasielgimą Kražių miestelyje ir jo apygardoje taip uždegė kiekvieną tikrą tėvynainį, jog jis drįstų vienas ir beginklo stoti prieš šimtą nū galvos iki kojų apsarvūtų priešų — mūsų skundimasi išgirsta švetimtauciai, atkreipia ant mūsų aki, mums sajuozia, o persekiotojų neapkenčia; mūsų šaukimai daugina mūsų šalinikus, baugina skriaudejus. Nė vienas nepjautų oskos arba kito kokio gyvulio vien tik dėlto, kad pjaunamas labai rėkia. Vagis, eidamas vogti, saugojasi, kad neapsigarsinti, idant šūnesulotų, o išgirdęs, kad namūse kas ten subrazdėjo, suszuko, munka kūgreicžiausiai atgal. Žmogžudis pasitraukia, jei jis nepaspėja nušmaugti savo aukos pirmiau, neg įjė surinka ant pagelbos, taip lygiai ir mūsų vagys ir žmogžudžiai, maskolių valdžia su savo virszinikais, nustos mus šmaugę, jei mes šauksime, jei mes sviens kitam ir švetimtauciams išrodinėsimė jų bjaurius link mūsų apsiėjimus. Kiekvienas pasiekiantis jės balsiai išdūtas mūsų sopulys purto jiems jų nedo-

ra kailį labjaus, kaip drugys. Dėlto šaukime ir šaukime už kiekvieną skriaudą kūbalsiausiai, šaukime į visas keturias puses svieto, apgarsindami vardus, pravardes ir vietas užsilaikymo nedorelių.

Pazīns mūsų skriaudimus dori švetimtauciai ir neva žmoniszkoi dalis pacijų maskolių, sustosme visi į kruvą ir mūsų kankintojai nusipjaus, ką sėja mūsų širdyse, jei laike nesusipras ir nepasitrauks su savo nedorybėmis.

Praeitame įženginiame straipsnyje išskaitytų parapijų draugystės nutarė apvaikszuoti 4 Kovo tautiszką šventę ir Kražių kankintinių atminimą, kaip jau buvo raszyta, Wilkes-Barreje, ant 4 popiet.

Ant tos taip iszkilmingos dienos yra maloniai užpraszo mi visų apylinkių lietuviai ir lietuvaitės, o taip ir kittauciai. Labai butų velitina, kad kiekvienas, vyrai ir moterys, imdamas dalyvumą ant tos demonstracijos, turėtų ant krutinės prisisiagės žėlavos jūdą — baltą ženklelį.

„Vienybės“ Redakcija maloniai užpraszo brolius lietuvius atsiųsti jai nors po vieną exempliorių visų tų laikraszcų, kuriūse bus raszyta apie lietuvius ir maskolius iš priežasties mūsų tautiszkų apvaiksziojimų. O taiposgi nepatingėkite broliai ir korespondencijų prisiųsti apie visokius lietuvių judėjimus.

Garbingas mūsų tėvynainis p. J. Smalakis, iš Algaviszkių, iš Prusų, paauskavo 5 mar. ant iszdavimo broszurų iš priežasties Kražiečių iszpjovimo.

Isz Lietuvos.

— Telsziūse dabar mirszta kozną dieną cholera po 10 žmonių. Regis pas mumis

cholera ant treczių metų pasi-
liks!

— Kražių bažnycze buvo statyta vieno Anglijos arkitekto labai stipriai. Statytojai sako, kad sunku bus ją sugriauti, nės bažnyczia yra labai sveika ir stipri. Kas apsiimtų ją suardyti maskoliai dūda 8,000 rublių, o ant tos vietos nori buk agronomiszką iszkalą įtaisyti. Ar tai ne zlastis maskolių, griunanczią parapijos bažnyczią liekta, o czyst sveiką griaua!

Isz Kražių priežasties Kau-no gubernatorius Klingenbergas, jusdamas, kad ji nū vietos atstatys, pasidavė ant atleidimo nū tarnystės.

Isz Lolių parapijos Resiai-nių pav. ponas Taraszka (Taraszkievicz) gavo dabar vietą Siberijoje, Irkucko gubernijoje. Bus ten prokuroro pagalbiniku, imdamas algos ant metų 2,600 rublių. Ant kelio dūda jam 1,600 rub. Yra tai placziai žinomas jurista (advokatas, zokonvedis)*

Dabar yra paskirtas ministriu vidurinių reikalų p. Muravjovas. Katalikai turi viltį, kad po jų viskas atsimainys ir kad, nevienas universitetą pabaigęs gaus gerą vietą.

— Jelgavoje sieksnis malkų daėjo iki 30 rublių. — Latviszkoji draugystė nor įtaisyti szimet lietuviszkus giedojimus Rugpjuczio mėnesyje ir nori gauti dėl jų už vadovą žmogų gabaigusį muzikos konservatoriją.

— Kupiszkiūse, Aukmer-gės pavieta, buvo seniau uždėtas p. Mantvilo kromas, bet jam neeinant, metė toliau ten prekybą vesti. Bet viens isz jo pagalbinikų, kuris tame krome buvo, turėdamas kelis szimtus rublių, o kitus, iki tukstancziui, paskolijęs, uždėjo kromą ir tam pradėjo pui-kiai eiti. Jau per kelis metus

*) Kelionė kasztās 500 rublių.

skolą 1,000 rublių iszmokėjo. Mat, viskas gerai eina, kad žmogus pats ką prižiūr ir dirba. Sako priezodis: per pas-lus vilkas netunka!

— Liepojuje, p. Valentas nupirko kromą nū p. Rudžio, kuriam kromas neėjo. Ne seniai tą veiklą pradėjo, žiu-rėsim kaip eis!

— Krūpių gmino (vals-cziuje), Szaulių pavieta, Mergeluczių kaime, yra zborszcziku p. Rakauskas. Tas turėjo nū žmonių surinkęs daug padotkinių pinigų ir nuvažiavo į Szaulius dėl įneszimo jų į Szaulių kasą (kaznaczeistvą), ką ir padarė. Tame pat kaime yra, Szlausztai žinomi vagys ir galvažudžiai, isz kurių keli jau suimti, bet, kaip sako, vyriausį isz jų Joną už rankos negal nutverti, o per tat ir suimti. Razbainikai atėjo pas Rakauskiene, nės mislijo rasti pinigų, per tat Rakauskiene visaip kankino, o ant galo apkrovė su sziaudais ir uždegė jų spirdami, kad pinigus atidūtų. Toji pasakė, kad vyras anū į Szaulius iszvežė, bet jie jai neįtikėjo. Iszkraustė visus padėjimus ir, atradę 6 rublius pabėgo. Buvo ten trys ar keturi vyrai. Apdeginta Rakauskiene apsidengė visa puslėmis. Vargu kas isz jos gero bus, musėt nedalaikys. Tas atsitiko pirm Kalėdų. Sako žmonės: Pinigai galvažudžiai! Czia ant to pareina. Vel sako: pinigai pragarai, o be jų negerai!

— Isz Svedosų, Aukmergės pavieta kuniją Tumasą perkėlė į Jelgavą ant kamendoriaus.

— Aukmergės pavieta, apie Anikszečius vilkai pradėjo didelės blėdis dirbti, net į avių tvartus pradėjo įsikasti, išlaužti ir avis pjauti. Per penkias mylias nū sziczion ant vieno ežero ledą atrado žmogaus tikrai vieną korką nū

bato, o resztą ne tiktai ji patį, bet ir drabužius suplėsze ar suėdė.

Iš tos priežasties, kad lietuviszkoji Vilniaus pilis ant augšto pilekalnio gulinti pū miesto yra apleista ir griūna, kariumenės valdžia ketin ją vėl po savo prieglobste paimti. (Kraj).

Neseniai Kaune apskriczio sude buvo sudijama prova apie nukirtimą galvos moteriszkės lavonui, kuri pati sav smertį padarė. Pernai Rugsjucio mėnesyje Sumeliszkių kaime Kauno pavieta pasikorė Galinienė. Vietiniai gyventojai, tikėdami, kad tie, kurie patys sav galą padaro, po smierčia vaidinasi, bijojo laidoti jos kūną ir paklausė žinovo, ką reikia daryti. Tas davė rodą, kad reikia lavonui nukirsti galvą, padėti po kojų ir užkasti. Nuėjo tada pas buvusį kareivį Dapkų, kuris už rublį ir purą bulvių apsiėmė tą padaryti. Ant sūdo Dapkus ir kiti jo pagalbininkai nesigynė savo darbo, tardami, kad kitaip negalėjo padaryti, nes taip palaidota vaidintųsi. Sudas anūs visus apteisino. (Kraj).

Byla apie apvogimą karbonos prie Asztrijų vartų (Ostrobromo) Vilniuje padūta jau yra po isztirinėjimui į apskriczio sudą (Kraj).

— Joniszkė, Siaulių paviets. Čia pernai buvo Žeimis dar vieną krikščioniszką kromą uždėjęs arti valscziaus kanceliarijos, bet nū Naujų metų nustojo tą prekybą vesti, muset nesisekė. — Čia javų pigumas neiszpasakytas. Už rugių purą moga 1,90 kap., už miežių purą 1,70–1,80 kap., avizos 1,40–150., kviečių 2,50 kap. Bulvių 80 kapeikų. Sviesto svaras 30 kap. Jautiena mėsa po 8 kap. ant svaro, kiauliena po 19 kap. ant svaro.

Kaip yra sunku su pinigais galite iš to numanyti, kad nū Joniszkės per szeszas mylias per purvyną atbrido žmogus į Jelgavą su vienu arkliu, atveždamas dėl pardavimo 72 kulus, už kuriūs gavo 3 rublius. Juk padvada pati ne mažiau verta!

Žiema yra taip lengvi, kad daugumas vasariszškai apsilikę vaikszcioja. Laukai pliki nū sniego, purvynas neiszbrendamas, daugiau lija, kaip szala. Dangus daugiau uknotas, kaip giedrus, o priesz nedėlią buvo net griautinai ir žaibai. Daugumas jaunesnių tokios žiemos neatmena. Per lenkmetį 1863 metus buvo lengva žiema, bet tiktai szaltesnė. Prasti žmonės kalba, kad tai priesz nepakajus tokios žiemos yra, kad ir pirm prancuzmecio 1812 metų ir priesz lenkmetį 1831 metų taip buvę. Ant galo Dievas žino kas bus! Dejavimai visoje Europoje. Ne tiktai Lietuvoje, bet ir Latvijoje, kur jau ir darmai drukoriai nenori latviszkų rankraszčių spaudinti, nes gūdziasi, kad mažai kas knigas perka, o tai vis iš priežasties sunkios gadyinės. Kas pirma gerė vyną, dabar geria alų, o kas pirma gerė alų, dabar geria vandenį.

Latviszki rasztininkai važiuja dėl knigų iszdavimų tai į Rygą, tai į Liepoją, tai į Jelgavą. Už gerus rankraszčius dar szį tą gauna, o kur prastesni gali gulėti dar ilgus metus.

— Jelgavoje pacztos valdžia padarė paszaukimą, kad kas norėtų telefoną užvesti, tegu atsiliepia pasiraszdamas ant 100 rublių davimo, bet sulyg szioliai dar mažai akvatninkų atsirado.

Nū kelių metų atsirado nū dregnumo naujas ir geras iszradimas „Exikatoriu“ vadinas, iszrastas inžinieriaus Gustavo Ritterio (adresas

Varszava Marszalkovska N 111). Yra tai pagalba priesz grybų augimą po sienas, priesz dregnumą ir kaipo maliava. Dalykas pigus ir geras. Kauno pilies fortai ir kitos urėdiszkos budavonės aną vartoja. „Exikatoris“ dabar turi 1,000 ludių apie savo gerumą ir pripazintas tapo nū valdzios: Vokietijos, Vengrijos, Austrijos, Maskolijos ir Belgijos. *)

Labai yra liudna žinia, kad mūsų augsztai gūdojamas rasztininkas praeitės isztirinėtojas Dr. Jonas Basanavičius iš priežasties silpnios sveikatos turėjo iš Bulgarijos į Meroną į Austriją atvažiuoti dėl sveikatos pataisymo. Liugą, kurią ans turi, yra tai nervų suirimas ir daktariszškai vadinasi: *neurasthenia*; vis tai nū sunkios procės ir rupesczių, kurių daug Bulgarijoje Varonoje budamas turėjo. Uždrausta tapo jam nū daktarų labai užsiiminėti, nes rankas ir kojas mažnė suparalyzavotos tapo. Dabar jau yra jam geriau, bet kaip raszo, pradeda rankos drebėti. Rasi Dievas dūs, kad greitai pasitaisys ir galės baigti savo labai svarbius lietuviszkus literariszkus darbus. Dar reikės jam kelis mėnesius perbuti Merone.

— Merone yra daugel vilų, kurios neszioja žemių vardus, o jų tarpe yra ir „Villa Lithuania“. Tai ir ten Tilorija žinos, kad tai ant svieto yra Lietuva!

— Apie *Sziaulėnus*, Siaulių pavieta, pradėjo dabar liautis rauplės, kurios ten daug blėdies padarė.

— *Suvalkų rėdyboje*, Augustavo pavieta prie Prusų rubežiaus per 7 verstus nū Raigrodo miestelio, 17 nū Augustavo, 25 nū Grajavo, yra dėl pardavimo Pamenų dvaras su visa gaspadoryste ir trimis

*) Kam reikia gali su nauda tą dalyką vartoti ir agentu pastoti.

palvarkais. Yra ten 104 valakai žemės. Tame 45 valakai miszko (Kraj).

Krokovoje dabar iszeina Dovainos – Silvestraiczio veikalas „Podania Żmujdzkie“ (Žemaiczių patarlės) su maskoliszka cenzura. Pirmas tomas iszėjo ir turi į quarto arti penkių szimčių pusį. Antiras tomas spaudinasi ir netrukus iszeis. Bet tai negalas, iszeis dar keli tomai. Yra tai vertimas iš lietuviszkos ant lenkiszkos kalbos. Originalai pas rinkika atsiranda. Kas nori tas knigas pigiai gauti, tegu kreipiasi po adresu: *Dr. Jan Karłowicz. Warszawa, Jasna 10, Russia*, o kad turi daugiau pinigų, tegu kreipiasi prie kitų p. Nėveskis Tilžeje taipojau tokius daigtus gana pigiai pardavinėja.

† Pasimirė neseniai *Dr. Antanas J. Rolle Kamenec Podolske*, neapgailėtinai, smarkus isztirinėtojas lietuviszkos ir lenkiszkos praeitės. Raszydavo ans į lenkiszkus laikraszčius po vardu Antoni J. Paėjo iš prancuziszkos giminės, gimė 1830 m. Flenrikowkoje, dvare kunigaikscio Lubomirskio netoli nū Szarogrodo.

— *Iš Vytavio*. Vytavyje neseniai atsitiko didelė nelaimė tarp žydų. Mat, pas žydus yra tai didelė garbė, jei katrą iš jų daleidžia skaityti iszkaloje (sinagogoje) taip vadinamą „Torą“, t. y. dalį Szventojo Raszto, iszimtą iš knigų Maziesziaus (Moszės). Taigi neseniai per jų vieną szventą susigrudo net 14 žydų į tą vietą, kurioje reikėjo skaityti, ir pradėjo tarp savęs bartis, o paskui ir pesztis. Pradėjo pesztis ir patys žydai, nes kiekvienas norėjo prilaikyti savo kandidatą. Galima suprasti, koks ten pasidarė triukszmas ir riksmas!

vos-ne-vos policijai pasisekė žydus išskristyti ir nutildyti.

— *Senapilė.* Girdejau iš kompetentnų lupų, kad Senapilės gimnazijai grumoją pavojus suvis ne ant jų: ją naikins, o užvesą ant jos vietos mokyklą žemdarbystės. Tas viskas esąs jau taip tikrų, kad beveik pervėlu ją gelbėti. Pirmiaus, prieš Kalėdas, susitarę kelių valsečių ir miesto gyventojai būtų, sako, lengvai galėję atkreipti tą katastrofą, padūdami praszymus, kur reikia. Dabar, girdi, ir šis pragumas gali būti pervėlus, o įpacziai, kad nieks tikrai nežino, ką rengia su taja moksline ir dėlto nieks nesiskubina su pagelba. Tokiu būdu turėtų dingti gimnazija, išleidusi ir šiadien išleidžianti daugiausiai tvirtų ir darbsčių lietuvių; turėtų dingti umai, be jokios, rodos, ligos, staiga užsmaugta gudo ranka.... Dūk Dieve, kad tai būtų neteisybė.

Tai gi mat praslinko jau seni metai, užstojo nauji. Visam svietui valia tikėtis, kad šie bus geresni, tik mes, lietuviai, ar galim tikėtis ko geresnio? Vargu; bent aš jau ne nesitikiu ko gero mūsų gūdų, tik man rodos, ženklisiu laikas mūsų laiko vis naujas pripaūdas, kėsiu podraug su kitais lietuviais.... Štai da tik įpusėjo (pagal gūdų kalendorių) pirmas mėnu, o jau turim drebėti, kad niszplėsztumams taip svarbios vietos apsiszvietimo. O da palaukit, štai priešais visa 12 mėnesių, per kuriūs isz szimt-milijoninės Rossijos gyventojų ne vienas laužys galvą, kūm labjaus galima prislegtį svetimus gaivalus. Ką da mes iszkentėsime! Rasis užtarytojų, pagaliaus tarp pacių rusų, bet kas papus prieš vėją? Kas bus, tas bus, o mes vis savo atstovėsime.

Berods, ir gudai nėra liūsi

nū persekiojimų. Pamatytumet, kaip graudžiai skundžiasi Pobiedonoscevas savo raporte, kad staciatikiai tiek turi nukęsti nū protestantų, o da labjaus nū lenkų-katalikų, na, da ir nū iszpažintojų Mohometo.... Kur čia nesisėkusi, kad jam rodosi, kad jau visa pravoslavija yra: čia ją naikina katalikystė, ten, lyg rudys, ēda vokiečiai – sztundistai. Oi, bėdos, vargai....

Vėl gali sakyti kita nelaimė maskoliams: serga ir tai taip, kad patsai klausė savo gydįtojų, ar da galėsės pasveikti, Gurka, Varšavos general-gubernatorystos virszinikas, žinomas rusofilas, nors isz paėjimo yra lenkas su priemaisčia lietuviszko kraujo. Regis ant jo vietos bus neužilgo paskirtas kitas general-gubernatorius, vargu mūsų prietelius, beveik tikrai gali sakyti, kad spaudikas. Žinos, ką parinkti ant taip svarbios vietos....

Kaip girdėt, gudai ketina užvesti da vieną „naują iszmislą“, ar kaip czionais pasakyti: baigusieji 8 kliasas gimnazijos turės pirma atlikti tarnystą kariumenėj, o tik paskui galės įstoti į universitetą. Taip pranaszauja maskoliszkas laikrasztis „Grazdantin“.

Kiti maskolių laikraszcziai („Mosk. Vied.“, „Pet vied.“) pajudina klausymą žmonių apszvietimo ir persitikrina, kad Maskolijoje, negalima užvesti priverstino lankymo mokslainių, nės šių pastarųjų yra permažai: valdzia ant jų užlaikymo dūda tik 4 milijonus rublių. Kad kiek nors pasiūrti apszvietime žmonių pirmyn, rodi ja tie laikraszcziai įvesti sistemą vaiksčiojanczių mokįtojų, kurie kaimas mūsų kaimo vaiksčiojanti, antgalo visai isznaikytų analfabetus. Lietuviams nereiktų nė „vaiksčiojanczių mokįtojų“, tegul tik masko-

lius daleistų liūšai, pagal savo norą, mokyti vaikus. Da pažiūrėkit ir šiadien, kaip maskoliai gauda kaimūse szlubus elgėtas (ubagus), mokinanczius vaikelius skaityti ant „Aukso Altoriaus“, o ir tai kaip mažai yra nemokanczių ant knįgų skaityti. Su džiaugsmu paženklinu, kad skaitlius analphabetų tarp lietuvių įmanytinai mažinasi: kiekviens, nors ir vargingiasias liūsinikėlis, stengiasi pramokįti savo vaikus parepetot ant knįgelių. Kiek patėmimiau, nemoka skaityti tik vaikai netikusių tėvų: girtūklių, tinginių, o kiti visi kaip skaito, taip skaito, bet visgi ant knįgų posmūja.

Mūs sziometė žiema nežinau į ką panaszi: nė tai žiema, nė tai rudū, nė tai pavasaris. Naktimis paszalvena, dieną saulutė įkaitina ir padaro pavirszium purvyną. Retai kas ant jos už tai rugoja, jaib tik kas norėtų rogėms (szlajoms) pasivėžyti, o sziaip visi džiaugiasi, kad nėra szalczio.

— *Suvalkų rėdyba.* Į visus photographus yra iszsiuntinėta paszaukimai, kad jie būtų taip geri nuiminėti paveikslus vietinių gyventojų. Tas photographijas rankioja tulas prancuzas isz viso svieto, kad paskui parodyti jas Paryžiuj, kada tenais 1900 m. bus visaszvietinė paroda. Kad gauti photographijas Maskolijos gyventojų, jis kreipiesi prie maskolių valdzios, kuri ir iszsiuntinėjo paszaukimus į visos Maskolijos photographus, kad tie nuiminėtų photographijas gyventojų vietinių tautų. Ar surinks pakaktinai lietuviszkų tipų — galima abejoti, nės lietuvių photographų yra labai da mažai, vis ar tai lenkai, ar kas da tankiaus, žydai, kurie nelabai rupjisi, kad ant parodos Paryžiuj būtų photographijos lietuvių. Įpacziai žydai-pho-

tographai vargu paklausys to paszaukimo, nės yra užkviečiami prisiuntinėti paveikslus uždyką, nesitikint jokio atlyginimo už darbą, kas žydi, žinoma, yra „kein geszeft“.

Be abejonės būtų labai gerai, kad lietuviai laike tos parodos kūm nors atszymėtų ir pasirodytų prieš visą svietą, bent kad nusiųstų platų rankių lietuviszkų tipų su apraszymu vargingo lietuvių padėjimo, jų skaitliaus ir t. t. Atsidūt ant malonės ar nemalonės lenkų ir žydų lietuviams nepriderėtų, tai gi ar nebūtų gerai, kad patys lietuviai susitarę kūpelėms ar pavieniais pradėtų visūse krasztūse rūpintis apie sudėjimą plataus rankiaus lietuviszkų photographijų?

Aptikus ir nėsant kitokių žinių, papasakosiu vieną atsitikimą da isz pereitos vasaros. Ganė girioj galvijus du pie: meniu: Mickutis jau beveik pusbernis, tik szlubas, ir kitas mažas piemenukas — Bliudziukas isz Tursuczių (Szunskų valsečiaus). Mickutis atėmė mūsų Bliudziuko peilį, nės jo brolis, medszargys, liepė jam atiminėti mūsų visų piemenų peilius, kad jie nelupinėtų mūsų medzių žievių. Bliudziukas pasiskundė savo vyresniam broliui. Kad atlygiti — sumusztį Mickutį, abu Bliudziuku ilgai tykinėjo pakrumėms, matydami, kad anas turi su sėvim dvivamzdę szaudyklę. Kada ant galo iszgirdo Bliudziukai, kad Mickutis iszszovė, jie drėsiat be jokios baimės, iszszoko isz krumų ir vyresnysis norėjo pasigriebęs Mickutį sumusztį. O čia Mickuczio vėl užsitaisyta szaudyklė (karabinas). Jis matydamas, kad su jūm rengiasi nedailiai apsieiti, szovė Bliudziukui į kojas. Tas vietoj pabugti, pajutęs karsztį kojose da smėrkiaus szoko ant Mickuczio. Tas szovė isz antro vamzdžio ir pataikė į kirk-

sznis. Czia perpykęs Bliudziukas sviedėsi ant szlubio Mickucio, isztraukė isz jo rankų szaudyklę ir lazda ir primuszė jį. Bemuszdamas Bliudziukas apalpo nū dide-lio kraujo nutekėjimo, perpykimo ir pailsimo, taip kad abudu prieszinėjai gulėjo greta viens kito be jausmų. Ant galė Mickutis pirmiaus atsigaivaliavo ir pasiėmęs savo lazda, nusiyrė namon. Nepoiligam to tam atsitikimui atėjo ukinėkas to paties szdziaus į girę arklių jieszkoti ir uztiko Bliudziuką begulintį baloj kraujų, jau atsigai- vinusį.

— Kas tau pasidarė? — klausia jo ukinėkas.

— Mickutis manę perszovė — atsako: — ir asz jį buvau užmuszęs, ale jis atsigaivaliavo. Na palaukkit, tik asz pasveiksiu, negyvęs man tas rupuzė!...

Praszė to žmogaus lazdos, kad jis pasiramscziūdama galėtų pareiti namon. Žmogus iszpjovė jam lazda, bet Bliudziukas nē su lazda negalėjo atseitoti: pirmagalys kiltų, bet pasturgalis neremia. Tada tas žmogus pasiszaukė į pagelbą kitą žmogų ir parneszė Bliudziuką namon pas savę ir davė žinią Bliudziucienei, kuri atvažėvus parsivezė sunų. Pridavė jį į ligonbutį (lazarietą), kur jis pradėjo truputi pasveikti. Pasijutęs, kad jau jam truputi geriaus, slapczia pabėgo isz ligonbucio namon. Vezė vieną dieną isz lauko patarszas (padraikas) ir szokdamas nū vėzimo susikrėtė, gyjanczas opas prakiuro, kraujas pradėjo srauja bėgti. Matydama motina, kad jau czia bloga, nugabeno antrusyk sunų į ligonbutį, kur jis už dviejų ar trijų dienų ir numirė.

Kaip tai būtų smagu, kad szioj' paveizdoj' būtų tiek broliškios meilės, kiek dabar czionais nūzmumo, neapykan-

tos ir noro atmonijimo....

Žiemos kaip nėra, taip nėra. Buvo truputį paszalvenę, dabar vėl atsileido, upeliai bėga, visur bailsus purvynas. Dienomis tankiausiai esti 2 szilumos. Tovienio szvilpia vakarinis vėjas.

J. Vėžys.

— *Ryga.* 1896 met. Rugpjucio mėnesyje Rygos miestė bus 10 archeologiskas suvažiavimas. Ant to (kongreso) suvažiavimo žada pributi daug profesorių isz Maskolijos universitetų ir sziaipjau mokytų vyrų. Jau dabar, isz centralno arkeologisko komiteto, yra atvažiavę referatai apsižiūrėti ir susipazindinti su vietiniais dalykų stoviais, kad laikui suvažiavimo atėjus, lengviaus galėtų iszpildyti savo uždutę.

Ne snaudžia ir latvai, bet darbūjas kaip įmanydami dėl savo tautos; jau dabar yra paskirti mokėti vyrai, kurie rankioja tai rasztus, tai daigtus, tai žinias apie savo tautą; visudaugiausiai tame dalyke darbūjas latviszkoji mokslo draugystė; jį žada dėl savo referatų ir pinigiszką paszelpą dūti. Isz to viso matyt, kad latviai ne ant jų pradėjo kilti. Tai matant, žmogus lietuvius užsidūdi pats sav klausymą: dėlko mūsų Lietuvos mokytieji vyrai taip nedarbūjas dėl pakėlimo savo tautos, kaip kad dabar latviai? — Szitai latvių tikrai apie vieną myljoną, o tokia daugybė triusenčių dėl pakėlimo savo tautos: lietuvių gi daugiau nekaip trys milijonai, o karsztų mylėtojų savo kalbos ir tėvynės ir pusės (R.) nėra iki latvių. Teisybė, kad Lietuva ir jos mokytieji vyrai nelygiai sunkesniame padėjime yra, negu latviai, nēs lietuviams reik darbūtis pasislėpus, kad maskoliszki szungalviai neužstų; ale ir beto, mūsų Lietuvos apszviestieji, daug kalti yra

priesz savo mielą tėvynę, nēs kelintas dar ir dabar budamas isz gimimo tikru lietuviu, bet kaip tikrai apszvietimą apturėjo, jau gėdžias beprisipazinti esąs lietuviu, iszmaino savo motinėles kalbą, ant kokios tenai slaviszkos, arba germaniszkos. Tai vis apmislijus, skurdu ant szirdies daros.

31 d. Sausio mėnesio latviszkame teatre buvo pastatytas ant scenos dramatas isz senlaikų Lietuvos „Vaidelote“. Ten iszrodyta, kaip Olgirdo karaliaus duktė Mirdza pagal tėvo noro, buvo sutarus su kunigaiksziau Laimonim. Kad jau Mirdza, stipriai įsimylėjo į kunigaikszį Laimonim, tada iszsiaiskino, kad Laimonim jau pirmiaus buvo numylėjęs vieną isz mergaiczių Praurimos dievės szventinyčios. Tada duktė karaliaus Olgirdo, isz meilės ir gailesczio, apalpsta, o paskui iszgėdos ir piktumo už atnėtimą jos, praszė savo tėvo, kad kunigaikszį Laimonim ir Vaidelotį Azjų smerczia pakorotų; kas ir buvo iszklausyta ir paliepta, kad pati Mirdza su saidoku — Laimonim su Azjū nudurtų. Bet, czia Mirdza to nedarė, bet linkėdama jiems laimės, pati su tūm saidoku savę nudurė.

Dramatas veikmės, nežiurint ant to, kad pirmą kartą ejo ant scenos, artistų labai gerai buvo iszpildytas. Matyt, kad jie daug darbavos, kol iszsimokino viską, kaip reikiant. Taipogi teatro komisija nepagailejo skatiko ant iszpūszymo (dekoracijos) teatro. Taipogi ir drabuziai arba apdarai visų artistų, (trupos) gana padoriai iszsiuti, panaszus į apvalkalus senovės Lietuvos laikų. Daug buvo publikos, o tarp jos ir mūsų lietuvių, isz kurių nevienas nei žinote nežinojo, kad Lietuvoje buvo karaliai, — kunigaikszciai ir kiti galingi

vyrų, užtaigi reikia mums visiems pasakyti tos dramatos autorkai Aspazijai, ir visiems mūsų broliams latviams 100 aczių, kad bent nors jie pasirupino tai mūsų nežinovams parodyti. Kadagi lietuviai patys tai padarys?

Kiszkis isz Kopustų.

— *Alvitas, Vikaviszchio pavieto, Suvalkų, gub.* Pas mus žiemos visai nėra ir viso, ki javai labai pigūs, kaip antai: rugių pudas 60 k., kviečių 75 k., miežių 65 k., žirnių 60 k., avių 55 k., vikių 85 k., bulvių kartis 60 k. Dėlto viskas pigu, kad į Prūsų negalima leisti, nēs jie nū visokių javų ima didelę akczyzę. Gal dėl to maskoliai rengiasi į karę su Prūsais. Pas mus, gaspadorius, surasztytos kvatieros dėl raitelių ir klūnai dėl pastatymo juų arklių; o pas daržinikus, sako bus po 15 saldutų, o ir maziausioje stubelėje per tris mylias nū rubežiaus busia po 5 saldutus. Taip pasakojo mums apicieriai, kurie kvatieras suraszinėjo. Nedūk Dieve, kad tai iszspildyti, nēs reiktų viską pametus bėgti tolyn.

J. Domeika.

— *Kenstaioczių arba Rokitos* (Kauno rėdybos, Telszių pavieto). Taip Kenstainiszkių maldavimai ir praszymai buvo bereikalo, nēs maskoliai jų ir klausyti nenorėjo. Vienok, ir tokiam padėjime budami, jie vis dar netrotijo vilties. Jie pradėjo kožną dieną lankyti tą bažnytėlę, idant paskutinį kartą pasimėsti ant tos vietos. Lankytojų buvo taip daug, kad bažnyczia kožną dieną ir naktį buvo kaip muszte primuszta. Maskolių policija atėjo keletą kartų uždaryti bažnyczią, ale radusi tiek žmonių bažnyczioje, turėjo sugrižti atgal be nieko. Tokių būdu Kenstaitiszkiei

turėjo savo bažnyčią apie tris mėnesius. Tarp jų pasidarė didelę vienybę ir meilę, jie šelpė kits kitą kaip įmanydami, vieni sergėjo bažnyčią, o kiti nesėdė jiems valgyti užkelių mylių, nes Kenstaitisčiai czionai buvo dūbes išsikasę, kur ir valgyti sav virė. Maskoliai prisakė Alsiedžių klebonui išnėsoti Sz. Sakramentą iš bažnyčios, klebons bandė kelis kartus atlikti tą įsakymą, ale jam nepasisėkė, nes žmonės jo ir isztolo prie altoriaus neprileido, taipat ir kunigui altaristai nenutiko atlikti tą maskolių įsakymą. Ant galo atvažiavo pats gubernatorius ir suszaukė kelis szimtus kazokų, idant išvaikyti žmones iš bažnyčios ir sugriauti ją. Kazokai, kaipo baisiausios žvėrys pūlė ant nekaltų ir pakajingų žmonių su plikais szobliais ir bizunais į bažnyčią. Bažnyčioje pasidarė baises kliksmas moterių ir vaikų, nes vyrų ant nelaimės nedaug tebuvo tą rytą. Kraujas bėgo iš mūsų nekaltų ir nelaiminga lietuvių cziurkszliu, nes kazokai kapojo žmones su bizunais ir szobliais, nors niekas priesz jų nekibo. Kazokai valkiojo žmones už plaukų laukan iš bažnyčios, o paskui sodino į cypę. Baisu yra ir pamislyti, kiek žmonelis czionai praliejo aszarų ir kraujo už savo bažnytelę. Išleidę žmones, kazokai pūlė draskyti bažnyčios stogą su kirviais, nuplėsė bonę (viežą), varpus iszmetė iš varpnyčios, viską ardė ir draskė it žvėrys pasiutę. Vienus bažnyčios daigtus iszvežė į Alsiedžius, kitus į Telszius.

Kunigą Juknevyczių maskoliai iszvarė į Maskolijos gilumą, o senūs kunigus sukiszo į Kretingos kliosztorių. Žemę ir apdraskytą bažnyčią atidavė gudai popui. Sienos bažnyčios ilgai stovėjo, nieks jų nejudino. Paskui maskoliai sugriovė jų rąstus sudėjo

į kruvą, kurie taipat porą metų czionai gulėjo; ant galų galio iszvežė jų į Skūdą, idant iš tos medegos padaryti cerkvę. Sziądien baisingai iszvežia Kenstaicziai, nes szventorius yra jau iszartas, sodnas beveik visas iszkirstas ir iszvaikintas, namai kunigų ir žmonių yra su kiaurais stogais ir iszkrusztais langais, žodziu, viskas iszrūdo, kaip po didelės viesulai. Taip, kad keleivis, kurs pirm septynių metų yra tą vietą aplankęs ir gerai pazinęs sziądien atkeliautų, niekad os nenorėtų įtikėti, kada tai būtų Kenstainiai. Koznas lietuvis sziądien keliaudams per Kenstaiczius, kurs tik tai bent truputį yra girdėjęs apie jų, daros jis neramus ir turi noroms nenoroms apsilieti aszaroms, matydams tokias blėdis padarytas per maskolius.

(Pabaiga.)

Kadaginiszkis.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos.*

— *Benton Harbor, Mich.*

22 Vasario. Ant farmų susibarė ukinėkas F. Westphal su savo paczia. Pati užpykus davė su torielka pacziam į galvą, už ką pats taip įduko, kad pagriebę peilį subadė savo paczią ir, iszvaikęs savo vaikus, uždegė stubą ir pats sav su peiliu emė galą daryti, bet, matydams, kad negali veikiai su peiliu nusizudyti, nubėgo į daržinę ir ten pasikorė. Namas tapo užgesytas ir pati isz ugnies isztrauktą, bet sunkiai iszgys.

— *Baton'e, Mew Mex., 22 Vasario* užsidegė anglekasyklėse gazas, kuris szeszis darbinikus užmuszė ir keletą suzeidė. Anglekasyklių perdėtinis perspėjo darbinikus pajouje, bet sie nepaklausė ir tapo nelaimės auka.

— *Gurdon'e, Ark., 25 Vasario* užsidegė vieno farmerio įmiegio laike stuba, liepsnose kurios sudegė farmeris su paczia ir penkiais vaikais.

— *Pereitą nedėlią Suvienytose Valstijose* suszalo keletas žmonių.

— *Plymouth'e* užgriūtų nelaimingų anglekasėjų dar neiszkasė ir tur but neiszkas.

— *Brazilija 26 Vasario.* Insurgentai visai baigia pamusztį valdzios kariumenę kaip ant vandens, taip ir ant sausumos, bet bėda, kad ir tarp jų prasidėjo nesutikimai link busenczios valdzios kokybės. Dabar Brazilijoje taipogi labai geltonasis drugys siauczia. Viename mieste Rio de Jenairo mirszta drugių kartais po 60 žmonių ant dienos.

— *Viena (Austrijoje) 23 Vasario.* Jau pasibaigė prova su anarchistais, kurių pernai ir szimet keletas desetkų buvo suaresztūta. Sudas vienus nusprendė ant 8 metų, kitus ant mažiau kalėjimo. Taipgi 21 Vas. Pragoje apsudyta 72 čekų, kurie bandė savo tėvynę visiską liūsybę nū vokiečių iszkariauti ir buvo mažą maisztą pakėlę, vienus ant 8 metų, kitus ant 6 ir mažiaus į kalėjimą.

— *Paryžius 27 Vasario.* Prancuzai, pamatę, kad italai daug kariumenės privarė ant Prancuzijos rubežiaus, emė taipgi varyti savo kariumenę į Italijos parubezius. Europos laikraszcziai raszo, jeigu Italija neatsikels iš finansų krizisio, turės pirmutinę pradėti karą su Prancuzija ir tokiu budu pertrauks labai isztemptą Europos politikiszko dalykų stovio struną.

Isz Londono pranesza 25 Vasario, kad ant vakarinio

Aprikos kranto vergų prekybai užpūlė ant 220 angliszkių kareivių ir beveik visus iszmuszė.

— *Manchester (Anglija).* Pas mus neseniai buvo toks atsitikimas. Ant ulyczios Gringel gyveno Jurgis Galinaitis, paeinantis iš Suvalkų gub., Vilkaviszchio pavieto, nū Gražiszkių. Jis paviliojo tulo žmogaus moteriszkę; vyrą jos sumuszė ir iszvarė, kuris dabar gyvena Amerikoje. Syki nuėjo su draugais J. Armonaitis pas Galinaitį į sveczius. Nezinia dėlko Galinaitis supyko ant Armonaiczio ir paėmęs geležį davė jam į galvą ir taip suzeidė, kad po trumpam laikui J. Armonaitis pasimirė, o Galinaitis tapo į kieta kalinį pasodintas.

P. Brazys.

— *Berlynas.* Praeitą nedėlią vokiečių cesorius atlankė Friedrichsruh'e kunigaiksztį Bismarką, ir tūmi patvirtino savo su jūmi susitaikinimą. Tas gusitaikinimas ciesoriaus su Bismarku atnesza Vokietijai didelę naudą – vienybę, todėl vokiečiai didei isz to džiaugias.

— *Peterburgas 25 Vasario.* Caras, nors pagijo, jau czias negerai; daktarai dėl atjieszkavimo sveikatos iszrinko jam gidimosi vietą Abbeziją, į kur caras pribus su savo szeimyna apie 15 Kovo. Jį tenai ketina atlankyti Austrijos cesorius Jūzapas Francas.

— *Roma 20 Vasario.* Susirinko visos Italijos karalystės pasiuntiniai, idant apsvaryti ir nutarti didei svarbius dalykus. Tarp pasiuntinių, tarp kurių daug partijų buvo, pakilo toks nesutarimas link tulų nusprendimų, kad netik pradėjo rektį visa gerkle viens ant kito, bet dar sugniauzę kumszczius, emė sukti kits kitam apie galvą; ką matyda-

mas susirinkimo prezidentas, paskubėjo uždaryti karalystės seimą. Bijojo, kad neprasi-dėtų formalnos pesztynės. Mat, ir ant karalystės susirin-kimų atsitinka kartais tai, ką negirdėti ant lietuviszkų drau-gysčių susirinkimų.

— Koks Italijos padėjimas galima iš to numanyti, kad prie peržiūrėjimo karalystės izdo atrasta yra 177 milijonų lirų deficito (stokos). Idant uždengti tą deficitą, projekta-voja randas uždėti ant įvairių dalykų, ypacz ant javų, mui-tus, iš kurių galima būtų su-rinkti nors 100 milijonų lirų. Jei tai įvyks, buvis Italijos gyventojų dar pasidarys sun-kesnis, o gal ir nepernesza-mas, todėl gal dar didesnis maisztas pakilti, negu praeitą metą.

— Szv. tėvas popiezius pa-szaukė pas savą garsų ant svieto szalto vandens daktarą kun. Kneipp'ą iš Bavarijos ir su jūmi ilgai sznekėjo apie savo nesveikatą viduriūse. Kun. Dr. Kreipp'as užtikrino popiezių, kad tai nėra sunki liga, kurią galima szaltu van-deniu iszgydyti.

Mūsų padėjimas ir kelias tolyn.

Per paskutinę deszimtį me-tų iszsidirbo pas mus įpatin-gas skyrius tautiszkų atszalė-lių, taip vadinamų „puslen-kių“, kurie nors vieszai neka-riauja prieš tautiszką kilimą, nors vadina „savą lietuvių ir giriasi, kad szirdingai myli Lietuvą ir jos gyventojus, vie-nok iš viso jų pasielgimo ma-tyt“, kad kaszin kas jų trau-kte traukia prie lenkystės, o atstumia nū lietuvių. Su kūdidžiausiu neušitikejimu žiuri ant jaunosios kartos su kitokiomis idėjomis; visus jos darbus ir užmanymus laiko už vaikiszką, n'iszpildomą svajo-nę ir, kaip žydas kryžiaus, bi-josi pasipazinti su atgyjanczia lietuviszka literatūra. Anot

jų ar sziaip, ar taip Lietuva amžinai prapūlus, — baigia paskutines savo amžiaus die-nas ir neužilgo reiks jai užgie-doti „amžiną atsilsį“. Numy-lėtas jų priežodis: „priesz vėją nepapusi“ tapo lyg rams-czių jų pasielgimo. „Juk lietuviai neturi nė savo kul-tūros, nė literatūros, nė bajo-rų; juk uždrausta spauda ir nėra nė vilties, kad maskoliai ją sugražintų, — kaipgi to-kiam padėjime apie gerą ateitį svajoti!“ Taip nūlat rėkia užkibinti puslenkiai, taip stengiasi jie iszjūkti tas „vaikiszkas svajones“, kurios kassyk daugiaus įvyksta kas-dieniniam mūsų draugijos gy-venime. Bet ant ko jie pa-remia visus savo iszvedimus, ką jie mislija apie Lietuvos ateitį: ar ji turės sulenkėti, ar sugudėti — jiems apie tai nė negalvoj. Jų riksmas — tai ne kas kitas, kaip papras-tas tinginių ir netoli matan-czių žmonių iszsiteisinimas.

Ir isztikro, daleiskim, kad Lietuva gali buti da vargin-gesniam padėjime kaip dabar, da dvigubai tiek priesz turė-ti, bet ar nėra pasauleje tokių daigtų, kurių jokia žmogaus spēka įveikti negali? Argi tauta tai ne toks daigtas? Gana zvilgtelt į istoriją, o už-tėmysim, kad krikszczionisz-kos tautos turi savyje tulą gaivinanczia spēką, kuri ne-dūda joms sznykti, kurios se-novė nežinojo. Ant pažiūros buvo daug apkriksztų tau-telių, kurios isznyko, susiliejo su kitomis. Tokios tautelės vienok buvo arba labai arty-mos kitoms tautoms, arba apie savo skirtingumą nedaug ką iszmanė ir tesirupino: tos turėjo sykį susiliesti su kitomis tautomis.

Politiszkas, skirtingas buvis tankiausiai padeda tautos ypatystai prasidėti, bendra kalba ir vienokis paėjimas sustiprina jos sandarumą, o politiszka liūsybė įgyja tau-

tieczijų meilę. Bet didžiausia tautos įkurtoja — tai istorija. Be kurios nors iš anų sąlygų tulos tautos gal sziaip taip ap-sieiti, bet be istorijos, t. y. be istoriszko iszsiplėtojimo, nėra tautos.

Jeigu dėlei kokių nors prie-žasczių zusta politiszkas bu-vis, tai da vis pasilieka tau-tystė, tiek tvirtesnė už poli-tiszką buvį, kiek dvasia už ku-ną, pasidūdanti iszvirszinėms sąlygoms. Aiszkų, kad szitautystė ne tik augsztesniame ir apszviestesniame lūme te-gyvūja, bet ir žemiausiame lūme — sodieciūse tur stip-rią pagrindą, paremtą ant tra-dicijų, paproczių, kalbos ir praeities. Tankiai pasisek-davo isznaikinti daugelio tau-tų augsztesnįjį, da nesubren-dusį lūmą, bet tautystę pasi-likdavo sodieciūse, iš kur ner jokio budo jų praszalin-ti, o iš kur ankscziaus, ar vė-liaus turi atgyti. Isztiesų, pakol kokios tautos sodieciai suvis pasilieka tamsybėje, ik-tol su neapsakomu konserva-tizmu užlaiko savo kalbą, sa-vo paproczius ir padavimus; tautystė jųse nesūmoniai mie-ga. Ypatos, kurios iš sodie-czių iszkykla prie augsztesnių svetimos tautos užimtų sferų, iszsyk priima jos kalbą ir pa-proczius; bet ir sodieciai, iš kurių iszėjo, laiko jų už sve-timus. Vienok, kaip tik so-dieciai ima nusikratyti tam-sybę, mokinasi, tankiai gauna vietas augsztesnėse draugijos sferose, tada be abejonės at-randa savo tautiszką literatu-rą, atidaro szia skrynią, kurio-je per amžius buvo uždarytas turtas mislių ir jausmų jų pranokėjų, iš numirusių pri-kelia savo seną istoriją, atjau-czia veikalus, garbę ir skaus-mus užpiltų žemėmis kartų, dvasiszkai su jomis suauga, naują literatūrą primezga prie nutrukusio verpalo. Visi tai aiszkiai matome. Mūsų am-žis, kada apszvietimas siekia

ir sodiecius, užtektinai mums suteikia paveizdų atgijusių tautysezių.

Taigi kokią pasekmę gali turėti naikinimas tautystės? Aiszkų, kad ne kokią kitą, kaip tik amžiną skausmą, amžiną įnirszimą, blėdingą varginamajai tautai, bet ne-mažiaus blėdingą ir varginan-cziai valstijai, nės kaip vėzys, kūne, ją eda ir ankscziaus ar vėliaus smarkiai jai atkerszija. Airijoje (Irliandijoje), padė-kim, visokiais budais naikin-ta tautystė: prispaudimas ti-kėjimo, pinigiszkos kontribu-cijos, varymas szalin airiszkos kalbos, uždarymas mokyklų, atsiuntimas ir užlaikymas so-diecių kasztu protestantisz-kos dvasiszkijos, nesvietiszkos tiesos, isznaikinimas augsztes-nės kliasos, užsiuntimas kaip amaro svetimų valdinįkų ir vis-kas buvo vartota, kad tik ai-rius isznaikinti. O nestoka-vo anglams sziam tikslui nė energijos, nė konsekvencijos. Liudija tai parlamento salė, kur iszdūta neteisingos tiesos, ir boksztas Tower, kur tuka-tancziais mire szijų tiesų aukos.

Ir kokią pasekmę? nū 1796 metų, Airija jau nekėlė maisz-to, bet nepaliovė buvus skir-tinga, prieszinga tauta. Pa-sisekė szalin iszvartyti airisz-ką kalbą, bet ir angliszkai kalbanczios burnos nemažiaus keikia Angliją; ir szia dien vel kyla mokyklos ir laikrasz-cziai, literatiszkos kūpelės, atnaujinanczios seną Erino kalbą: gyva tautystė iš numi-rusių kelia savo kalbą. Pasi-sekė szalį nuvarginti, dides-nius žemės plotus atidūti į anglų rankas, bet atsirado pauperizmas ir agrariszkas klausymas, iš kurio szia dien Anglija su milijardais iszsi-pirktų. Pasisekė iszvartyti iš tėvynės didžias minias Airijos sunų, bet tie iszeiviai nusine-sė į užmares n'iszdildomą at-mintį datinių skriaudų ir vie-nybę su tėvyne, o parodyda-

mi, ką įstengia jų gentė vidurliūšos atmosferos, tapo galybe, grumojančia Anglijai: sziadien deda pinigus agitacijai vesti Airijoje, ryt gal paimis į savo rankas valdžią Amerikoje, o tada vargas ir Anglijai....

Anglija pažino savo klaidą ir daugiau kaip pirm pusės amžiaus atszaukė varginančias tiesas, atsiėmė primestą airiams jerarkiją. Bet buvo jau pervėlu: pauperizmas, tautiszka neapykanta viskas liko.

Na, ar su lietuviais ne taip pat viskas dedasi? Nežiurint ant barbariszko maskolių su mumis pasiėlgimo, atgyja tautiszka literatura, atgyja bajorija, kasmet iszeina iš visokių mokyklų kelios deszimtis karsztų patrijotų, kasmet didinasi skaitlius darbinįkų ant tėvynės dirvos, žodžiu Lietuva prabunda iš miego ir pradeda gyvūti. Didžiausia kliutis, kuri labjausiai trukdo visus mūsų darbus, kuri daugelį suvis atstumia nuo lietuvių — tai uždraudimas spaudos lotyniszkomis raidėmis. Taigi pirm visko turime atkreipti visas savo pajėgas sziai klucziai praszalinti. Tikt kas labjausiai apie tai turi rupintis, kaip ir kokiais keliais artintis prie užmanto siekio? Svetiszkiejie inteligentai tikrai daug dirba, bet didžiausią pagelbą sziam dalyke gali ir privalo suteikti tik tai kunigija, tai didžiausioji ir įtekmingiausioji mūsų inteligencijos dalis. Pirm 10 metų beveik visi kunigai buvo iš panagių persiėmę lenkiszka dvasia ir apatija prie lietuvių; sziadien vienok net smagu girdėti, kaip kassyk labjaus supranta, jog Lietuvoje katalikystė neatskiriamai sujungta yra su lietuvių, jog, apleidžiant lietuvių, atsidaro neužtvėriama spraga pravoslavių. Mūsų dvasiszki vadovai išpildys savo taip svar-

bią ir katalikystei ir lietuvių: tei uždūtį ir atlygis už savo pranokėjų kaltybes, jeigu koreicziausiai ims apdirbti lietuviszkoje kalboje dvasiszka literatūrą, pasirupis bent iš svetimų kalbų pasisavinti reikalingiausius savo lūmūi veikalus, jeigu ims kiek galint visada ir visur tikt lietuviszka tarp savęs sznekėti, jeigu nepasigailės skatiko, nė darbo lietuviszkoms knygoms ir laikraszeiams iszdavinėti, jeigu nepatingės aiszkinti lietuviszkos idėjos sodieciams, ir visokiais galimais būdais platinti tarp jų apszvietimą. Neabejojame, kad jaunajai kunigijos kartai nestokūs sziam tikslui nė energijos, nė darbo, nė skatiko.

Tokiu būdu pasididinus skaitliui mūsų apszvietūlių ir apsipazinus sodieciams su savo vadovų troszkavimais, už kokių 5 metų galėsime visoje Lietuvoje vesti kūplacziausią agitaciją: kūnekiekvienoje parapijoje turėsime rinkti ūkinįkų balsus reikalaujantius sugrazinti mums spaudą ir iktol nepaliausim siuntinėję iš visų karsztų praszimus pas maskolių valdžią, pakol nepadarysime savo. Jeigu gi valdžia ignorūtų mūsų reikalavimus, garsysime ramciausiūse užrubežiniūse laikraszeiūse (nors reiktų jų patepti) maskolių despotizmą, skųsimės prieš visą Europą už nežmoniszka mūsų prispaudimą.

Be abejonės maskoliai, pamatę blogas savo darbų pasekmes ir nūlat skaitydami svetimūse laikraszeiūse iszkolijanczius maskoliszka valdžią straipsnius, bus verste priversti išpildyti mūsų tautos reikalavimus.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Wananie, Pa.* 22 Vasario. Gedimino draugystė turėjo mėnesinį susirinkimą 18 Vasario. Ant susirinkimo

buvo skaityti chicagiszkių Dr. „Atsiszaukimas“ ir „Draugsmingos žinios iš lietuvių gyvenimo Amerikoje“. Iš tų straipsnių dasizinoje, kad Amerikos lietuviai į taip trumpą laiką tokius gražius darbus įstengia nuveikti, nusiđiaugiamė ir nutarėmė ir mes nesilikti toli užpakalyje kitų lietuvių, bet prisidėti pagal iszgalėjimą prie lietuvių labo. Draugystė paaukavo \$500 ant iszdavimo jubilėjinės S. Daukanto knygėlės. Pinigai tapo nusiųsti „Susiv.“ kasieriui p. A. Tepliusziui. Sznekejome apie paaukavimą dėl iszdavimo broszuros iš priezasties iszpšovimo Kraziecių, bet, kadangi mes 21 Sausio Glen Lyon'e ant susirinkimo ant to aukavome, nors ir mums, wanamieciams, iš to garbės nebuvo, nebenutarėmė naujos aukos iš priezasties sunkių laikų.

Taipgi velitina būtų, kad ir kitos draugystės ant to szvento darbo sziek tiek paaukautų, kaip antai Glen Lyon'e sz. Kazimierio ir Keistuczio draugystės. Mes ant 4 Kovo kiek įmanydami imsimė dalyvumą; jeigu patys pas savę nieko neįstengsime padaryti, tai nors pribusime po keletą į tų miestus, kur bus apvaikszeziujama ta diena iszkilmingai.

Tiktai jus, malonus tautiečiai, nenuilskite pradėtūse darbūse, o mes pasirengę pributi jums ant nuveikimo visūmėniszko darbo.

P. Sarpalius.

— *Glen Lyon, Pa.* Mes, nors neseniai pradėjome rupintis apie lietuvių dalykus, tacziaus sykį pradėję benorime snausti. Nežiurime mes ant smarkių priešų naujalenkių, kurių randas gerkas skaitlius visoje mūsų apygardoje ir, kurie, matydami mus dirbanczius dėl Lietuvos ir skirincziųsi nuo lenkų, kad sumanytų dantimis sužestų bei

akmenimis užmustų. Szimet ant parapijinio susirinkimo prasze lietuviai vietinio klebono, kad bažnyčioje jiems nors retkarcziais pasakytų lietuviszka pamokslą ir nedėliomis perskaitytų lietuviszka evangeliją. Kunigas atsakė, kad jis pamokslo negalys sakyti, evangeliją galėtąs, bet ir tai reiktų praszti nuo vyskupo ant to pavėlijimo. O parapijonai lenkai ėmė rėkti, kad lietuviai savo kalboje Dievo žodį nori girdėti, tegu pasistato savo bažnyčią.

Matot, broliai, koki čia teisybė, pusė parapijonų yra lietuvių, kurie davė ant bažnyčios pastatymo savo kruvinus dolerius, o dabar nei evangelijos negalime iszgirsti savo kalboje, dėl kurios reikia pavėlijimo, lyk Maskolijoje, arba naujos bažnyčios. Ir, isztiesų, jei Dievas padės ir bus geresni darbai, turėsime pradėti rupintis apie savo tikrai lietuviszka bažnyčią. Kas mums, rodos, nebus labai sunku, nes pas mus skaitos apie 125 lietuviszkų szejmynų ir 132 pavienių, o taipogi yra nemažai karsztų tėvynainių, kurie dėl lietuvių labo yra pasiszventę. Mes turime, kaip jau žinoma, dvi grynai lietuviszkas draugystes, o treczia szv. Kazimiero nors ir susilenkęjus, bet su laiku, tikimės, ateis ir ta ant tikro lietuviszko kelio.

Wanamies Gygentojas.

— *Shenandoah, Pa.* Turiu pasakyti keletą žodžių apie Shenandoah'o jaunūmenę. Labai nesmagu, žiurint ant isztvirkimo mūsų jaunų mergaizių. Daug sykių macziau dabar, gavėnios laike, kad mergaitės važinėja su vyrais po miestą klykaudamos; ale tai dar nebutų labai blogai, kad jos tolesniūse pasiėlgimūse nepasirodytų isztvirkusioms: sugrįžusios iš spacierio su vaikinais, netinkamoje vietoje trankosi su jais iki 7-tai

valandai rytmečio. Tą laiką perleidžia ant begėdiszkų kalbų ir bjaurių apsiėjimų, ką išzmingas žmogus girdedamas, turi ausis užsikisęs elti, kur kojos nesza. Ir kad būtų suaugę merginos, bet dabar tik piemenės, nės tulos neturi nei po 14 metų. Ką mes galime sulaukti nū tokių lietuvaičių?! Didei blėgai daro ir tėvai, kurie savo piemenių dukterų nedaboja ir pavelyja joms tokiais pasileidimo keliais bėgioti.

Shenandorietis.

— *Carbondale, Pa.* Teisybę pasakius mūsų kampe yra mažai lietuvių, vienok ir tie patys rupinasi kiek išgaldami nepasilikti užpakalyje kitų savo brolių, dirbanczių lietuvių reikalūse. Turime tik vieną draugystę S. Stanislovo, ir ta su džiaugsmu priguli prie „Susivienijimo“, kuris rupinasi apie gerovę visų lietuvių Amerikoje. Negana to, mūsų draugystė pasirupino ir apie tai, kad būtų atlaikytas maldos už Kražiečių kankintinius. Taigi ant 20 dienos szio mėnesio užprasžėme kun. A. Burbą, kuris visų išklausė velykinės spaviednės ir iszkilmingai atlaikė szv. Miszias už Kražiečių kankintinius. Ant Miszių netiktai mes susirinkome, bet ir airiai, kurie taipogi už mūsų brolius meldėsi.

Vietinis.

— *Union City, Conn.* Nors mūsų lietuvių czia yra mažai, palyginant su tokiu Waterbury, New Britain ir t. t., vienok mes lietuviszkūse darbūse nesigiriant geriaus atsiženkliname, nės nežiurint ant to, kad dabar pas mus vieszpatauja bedarbė, mūsų kūpa drucziai laikosi prie „Susivienijimo“, kuris tik vienas gali pakelti mūsų lietuviszką vardą Amerikoje. Taipgi ir ant Kražių kankintinių nėsame mes už-

kietėję, nėsą isz paskutinės rupinsimėsi, kad nors sziek tiek sudėti ant szio dalyko. Taigi szie sudėjome: po pusdorelį, Pranas Jenczauskas ir Jurgis Baltrusaitis; po kvoterį: Jonas Deltuva, Vincas Borotinskas, Jonas Sadlauskas, Jonas Baltrusaitis, Ignas Griesziš, Jonas Szvereckis ir Jonas Žemantauckas. Isz viso sudėjome 2.75 c. ir nusiuntėme kun. A. Burbai.

„*Susiv.*“ karsztas sąnarys.

— *Hazleton, Pa.* Hazleton'o lietuvių irgi pradėjo dirbti dėl tėvynės Lietuvos isztikrujų; neminėsiu jų pirmiau nuveiktų dalykų, bet tik priminsiu, kad jie rūšias ant 4 d. Kovo labai rupesdingai, nės nutarė padaryti didelę mass-meetingą, ant kurio bus sznektos laikytos apie mūsų tautą, sziaūdieninį Lietuvos padėjimą ir apie žudimo lietuvių per maskolius. Kas įpatingiau, kad Hazleton'o lietuvių apszaukė savo vartiną susirinkimą angliszkame laikrasztyje „The Plain Speaker“. Jie minėtame laikrasztyje patalpino sykiu ilgą straipsnį, kuriame aiszkiai ir neva iszstoriszkais faktais iszrodo, kas tai lietuvių ir ką jie kenczia nū maskolių. Ant mass-meetingo sznekės placziai ypacz p. M. Vilkauskas.

— *Forest City, Pa.* 20 d. szio mėnesio vakare ant 7 valandos turėjome įpatingą susirinkimą, kaip parapijos, taip ir Kražiečių reikalūse: susirinkome nevien lietuvių, bet ir lenkai. Pribuvo taipgi ir kun. A. Burba, kurs ilgokai sznekėjo lietuviszkai ir lenkiskai apie Kražiečių kankintinius. Kaip lietuvių, taip ir lenkai visi vienu balsu padarėme protestą prieš maskoliaus szunybes vardan 700 žmonių. Ant galo padarėme kolekta kas link iszdavimo broszurų. Nors sunkus be-

darbės laikai, vienok surinkome 10. 57 centus ir padavėme kun. A. Burbai.

Parapijonas.

— *Pittstone, Pa.* iszblaszkė plakatus, kuriūse kvietė lietuvių atsilankyti į lietuviszką aptieką, bet koks tenai lietuvių buvo pasibjaurėjimas, kad įėjė negalėjo susisznėkti lietuviszkai, nės toje buk lietuviszkoje aptiekoje visi lenkai ir lietuviszkai nei žodžio nemoka.

Vietinis.

— *Plymouth, Pa.* Pereitą nedėlią ant rinkimo miesto urėdinikų, p. Jūzas Pauksztis, iszdūtojas „Vienybės Lietuvių“, tapo iszrinktas ant viso miesto auditorium. P. J. Pauksztis gavo nesitikėtai daug balsų, nės 778, o jo konkurentas p. Lawrence let 174. Szimet lietuvių gana karsztai emė griebtis į urėdinikus ir su pasekme.

— *Plymouth, Pa.* Vasario 25 Pereitame „Vienybės“ numeryje buvo garsyta, kad tapo uždėta „Draugystė Blaivystės“ vardan Marijos, į kurią buvo prisiraszė 21 sąnarys. Sziaūdien buvo laikytas antras susirinkimas, ant kurio draugystė pasididino asztūniais sąnariais. Isz viso į draugystę prisiraszė 29 sąnariai, isz kurių sziaūdien tapo iszrinkti sekantiejie virszinikai: prezidentas pranas Ramanauckas, vice-prezidentas Jūzas J. Pauksztys, finansų sekretorius Povylyas Staskevyczia, protekolų sekr. Jūzas Gudaitis, kasierius Jūzas Rėkus, apekunai kasos Vincas Kalinauckas ir Antanas Budzeika, marszelka Jūzas Kazlauckas, rinkikai pinigų Jurgis Stepanavyczia ir Jurgis Ditkevyczia.

Ant susirinkimo kun. J. Žebriš kalbėjo ilgą valandą, iszrodinėdamas faktais, kokios nelaimės atsitiko per girtybę. Toliaus kun. Žebriš

davė szioki įneszimą: kad draugystė būtų padalita ant dviejų dalių, tai yra į pirmą dalį prigulintiejie turi negerti nei sznapso, nei alaus, o į ant-rą dalį — alaus pavelyti, bet visai mažai, o sznapso nei la-szo. Didesnė pusė sąnarių ant to nepristojo ir tapo tūspręsta negert jokių gėrymų, apkvaifinanczių žmogaus galvą. Kun. J. Žebriš, džiaugdamas isz taip naūdingos draugystės, prizadėjo atspaudinti dėl jos kanstituciją savo kasztu. Ant galo buvo padūtas įneszimas prigulėti prie „Susivienijimo“. Vienas isz sąnarių patėmijo, kad daugelis da nesupranta, ką tai zenklina „Susivienijimas“ ir, norėdamas sąnarius paukvatīt prie jo, trumpai iszreiszė jo vertę; ant to sąnariai sutiko ir nutarė visi prigulėti į „Susivienijimą“, ir sekantiejie sąnariai užsimokėjo į „Susiv.“ metinę mokestį: Aleksandra Bielis, Jurgis Stepanavycze, Antanas Paulauckas, Antanas Budzeika, Jurgis Ditkevycze, Petras Budzeika, Adomas Jankauckas, Bernadas Montvila, Jonas Samsanevyczia ir Stasys Bielis.

Baigiant meetingą vyriausybė nutarė, kad norintis sąnarys pramokti raszyti ar skaityti, gali ateidamas ant salės atsi-neszti elementorių ir popieros, su akvata bus pamokytas.

Jūzas Gudaitis.

New Yorkas.

„Vienybės“ N 7. apgarsino szv. Kazimiero draugystė, kad 5 Kovo apvaikszcziūs iszkilmingai atminti *Kražių kankintinių* ir kaip matome „Lietuvoje“ apvaikszcziuojimas bus už visus didžiausis, nės ant jo ims dalyvumą daugiau kaip 20 įvairių draugysczzių. Czia padūdu apvaikszcziuojimo programą.

PROGRAMAS:

1ma divizija lietuviszkų draugysczzių.

Sz. Kazimiero isz New Yorko, Sz. Jūzupo isz Brooklyn'o; L. K. Algerdo isz Jersey City; Sz. Kazimiero isz Elizabeth'o; Sz. Jurgio isz Newark'o ir Sz. Jurgio isz Brooklyn'o.

2tra divizija lenkiskų draugysčių:

B. W. L. Strielečių isz New York'o; L. L. W. Krakusų isz Jersey City; B. Utanai isz Jersey City; Sz. Stanislovo B. isz New York'o, Sz. Aliosiaus, Sz. Mar. P. K. L. Karonos ir Sz. Jūzupo isz New York'o; Sz. Jadvigos isz Do-cin.

3ia divizija.

Dr. tē Kosciuskos isz New Yorko; — Žvaigždė Valnasties isz New Yorko; — Armonija isz New Yorko; — Giesminų isz Brooklyn'o; — Sakalų isz New Yorko; — 3cia Mojaus isz New Yorko; P. L. Rep Klubas; P. L. Pleasure Club isz New Yorko ir dr. tē Amatnykų isz Brooklyn'o.

Ant taip puikaus ir brangaus apvaikščiavimo dėl mūsų brolių Kražiečių širdingai užprasome visus brolius ir seseris.

Komitetas apvaik.

V. Dzekauckas prez., V. Kolenaviczia vice-prez., V. Martynaitis kasierius, A. Svitra sekr., pr. V. Skroblas sekr. fin.

J. Zilinskas, muzikos profesorius.

— *Chicago 25 Vasario.* Užsidejo lietuviszka kareiviszka draugystė po vardu „Vytauto Divizija“. Jau prisiraszė prie jos daugiau kaip 22 sąnariai. Kareivių drabužiai bus panaszus viduramžinių lietuviszkų kareivių. Ant galvos neszios helmus (kiverius), mundurai bus mėlynai, kelnės taipgi bus mėlynos. Kareiviai stropiai lavinsis kariszkame moksle ir kitus prie to akvatins, idant prie progos gelbėti savo tėvynę kardu, kraują praliedami.

Apie tą draugystę bus kitoje vietoje placziau praneszta.

— *Pasveikinimas Czikagos Lietuvių uždedanczių blaivumo draugystę.* Mieli broliai,

perskaitę „Lietuvoje“ apgarsinimą, kuriame jūs kvieciate ant mitingo dėl uždejimo blaivumo draugystės, negalėjau nusistebėti isz džiaugsmo, neiszeiszkę jums pasveikinimo ir pagyrimo už jūsų gražų darbą.

Ir pas mus susitvėrė Shenandorije 10 Rugšėjo 1893 m. blaivumo dr. isz 63 sąnarių; Wilkes-Barreje Apczytjimo Sz. P. Marijos 2 dienoje Vasario šių metų prie blaivumo draugystės prisiraszė 31 sąnaris, o Plymouthedabar dar tebesitveria blaivumo draugystė ir jau sąnarių užsiraszė 21. Konstituciją tam tikrą jau turėsime neužilgo atspaudintą „Vienybės“ Redystėje. Sžitūse sunkiūse laikūse gelbėkimės per prisi-turėjimą: Su blaivumu tegalime iszgelbėti Lietuvą, kurią begirtūkliaudami pramokėjai buvę prazudę. Konstitucijos prakalboje, kurią parasziau, aiskiai dūdasi patirti kokiū smertinu priešu lietuvių yra girtybė. Stiprikitės broliai,

Town of Lake Czikagos lietuviai, gerame užmanye ir Aukszcziausia, kurs nori, kad tarp žmonių vieszpatautų blaivumas ir prisitūrėjimas jums padės ir asz melsiūsi. Tegyvūja blaivumo lietuviszkos draugystės! Bukite pasveikinti blaivumo draugai! Mylėtojas blaivumo draugysčių, žemiausis tarnas kun. J. Žebrius, Plymouth, Pa.

Prie „Susi.“ prisirasze

— *Wilkes Barre Pa.* Lietuvos Sunų draugystės užsimokėjo metinę mokestį 22 sąnariai. Isz pavienių prisiraszė Magdė Szilgauckienė.

— *Plymouth Pa.* Szvento Jūzapo draugystės prisira-

szė szie sąnariai: Jūzas Kazlauckas, Jonas Rutkauckas ir Antanas Straigys. Vytauto dr.: Vincas Rėkus, Antanas Jankauckas ir Jonas Simanavyczius; isz pavienių: Antanas Jerulionis ir Regina Jerulionienė, Mikas Totorius užsimokėjo metinę ir posmer-tinę.

— *Union City Conn.* „Susi.“ kūpos. Vienas užsimokėjo posmertinę, penki metinę, o szie nauji prisiraszė: Simas Prusalaitis, Jonas Deltuva, Petras Bekiere, Jonas Baltruszaitis ir Jonas Rudzevyczius.

K. A. B. „Su.“ prezidentas.

Kadagi dar nū kelių lietuvių gavome žinias, jog dar nori pristatyti geograpiją, tikt su taja iszlyga, kad ilgesnis laikas būtų pratęstas, todėl mes sziaūdien apgarsiname lietuviszka visūmeniai, jog laukiame rankraszczių tame dalyke iki 1 dienos Spalių mėnesio šių metų.

Kun. A. Burba.

Lietuviszka parapija Pittsburgh.

Kaip pereitame numeryje „Vienybės“ skaitome, jog net vokiszki ir angliszki laikraszciai gėrėjosi paszventinimu mūsų lietuviszkos bažnyczios. Bet kas gali apraszyti koki mes lietuviai džiaugsmą jautėme, jog sulaukėme taip garbingos ir laimingos dienos, kurioje tikrai lietuviszka galėjome pasidžiaugti. Iki sziai dienos beveik daugumas ir tikrų lietuvių abejojo apie savo darbų vaisius. Tiktai vienas mūsų klebonas, gūdotinas kun. J. Sutkaitis, nesuilstanciai ir nūszirdžiai dirbdamas tame dalyke, visus mus drąsino, kad su Dievo pagelba su lauksime tos dienos, kurioje visi galėsime pasidžiaugti. Ir teisingai. 11 dieną szio mėnesio, kaip mūsų vyskupas szventino lietuviszką bažny-

czia, visų mūsų szirdys buvo pripildytos neiszpasakytu džiaugsmu. Ir nedyvai: juk per tiek metų nū ponų lenkų daug turėdavome nukentėti. Nesikį lenkiszkas kunigas atsilankydavo ant lietuviszkų draugysčių susirinkimų ir kalbindavo jas, idant nesivadintų lietuviszkomis, bet lenkiszka lietuviszkomis draugystėmis, idant lietuviai nėsiskirtų nū lenkų. Taigi nevienas mūsų brolis lietuvis ir paklausydavo to raginimo: gatavas buvo viską paszvesti dėl poniszkos kalbos. Bet daugumas rasdavosi isz mūsų, kurie joku budu nenorėjome iszsizadėti savo tėvynės Lietuvos ir pamesti jos brangią kalbą, kurią mums paliko senuczių proseniai. Visi isz paskutinės rupinomės, idant turėti Dievo namus, kuriūse būtų garsinamas Dievo žodis mūsų tėvyniszkoje lietuviszkoje kalboje. Jau isz to tik vieno dalyko mūsų akys apsiliejo džiaugsmingomis aszaromis, kad jau turime savo locnus Dievo namus.

Kada kun. A. Burba laike Szv. Miszių pasakė lietuviszka pamokslą, iszrodydamas, kas tai yra „namai mano, namai maldos“, ant kurio teksto isz Raszto Szvento pasirem-damas, paaiszkino trumpai, jog mes sziaūdien turime džiaugtiesi iszganingu džiaugsmu, nesa turime szventą vietą, kurioje besimelsdami galėsime savo duszios jausmus ir maldas pakelti net augszcziau debesų, net iki paties Dievo sostui, susigraudino labai mūsų szirdys isz džiaugsmo.

Po Szv. Miszių patsai vyskupas prakalbėjo į mus angliszka, pasidžiaugdamas, jog lietuviai tokiūse sunkiūse laikūse — bedarbėje galėjome pasirupinti dėl savęs dailią bažnyczia. Isz to suprantu, sakė vyskupas, jog esate geri katalikai, kuriems rupi iszgany-mas duszios ir užlaikymas

savo tautos bei jos papročių, tarp svetimtauczių gyvenant.

Vakare ant 7 valandos prasidėjo iszkilmingi miszparai, laike kurių kunigas lenkiszkas Miskevicz sakė lenkiszka pamokslą, kuriame bepertrukio minavojo, idant lietuviai laikytusi broliškai su lenkais. Ant pagalios galo iszgyrė lietuvius, tarydamas taip: lietuviams „Gloria in excelsis Deo! Alleluja.

Po to kun. A. Burba sakė pamokslą, pradėdamas nū žodžių Kristaus: „eikite ir mokykite visas gimines arba tautas“. Iszrodė, jog Vieszpatis Kristaus Apasztalai pilnai iszpildė tą isakymą, nėra tarp kokių tautų jie garsino Dievo žodį, visur pamokslus sakė vietinėje kalboje, idant visi žmonės suprastų. Apasztalams nerupėjo politikos varinėjimas beje: kad kitos tautos iszmoktų jų kalbą, bet patys mokinosi tos kalbos, kurią vartojo žmonės, tarp kurių norėjo garsinti Dievo žodį. Juk ir šiadien tą patį, daro katalikiszka bažnyčia. Antai Szventas Tėvas siunczia misijonarius į visą pasaulę, idant platintų Kristaus mokslą. Bet pirm iszsiuntimo prisako misijonariams iszmokti tą kalbą žmonių, tarp kurių jie skelbs Kristaus mokslą. Todėl, sakė pamokslininkas, ir jus patys, broliai lietuviai, tą dalyką galite suprasti kūaisziausiai. Juk pacziam Pittsburghe yra keliolika bažnyčių katalikiszkių, kuriųse yra skelbemas Dievo žodis įvairiose kalbose. Todėl ir jums, lietuviai, niekas negali uždrausti turėti savo kalboje Dievo namus, kuriųse yra garsinamas Dievo žodis lietuviszkoje kalboje. Jeigu kuris norėtų jums, broliai, užginti tą tiesą, tas negali skaitytiesi tikru iszpažintoju katalikiszkos visūmėniszkos Bažnyčios. Taigi, broliai lietuviai, laikytiesi savo lietuviszkos parapijos, ha-

akyse Dievo visos tautos yra lygios ir kožna kalba yra leistą nū Dievo ir jam maloni. Todėl, kuris lietuviszka arba svetimtautis katalikas peiktų mūsų lietuviszką kalbą, tas sunkų nusidėjimą papildytų prieš Dievo mokslą. Neiszsizadėkime mūsų boczių praboczių kalbos, kurie joje garbino Vieszpatic Dievą, todėl ir tojegi lietuviszkoje kalboje garbinkime savo Sutvetoją.

Galop kun J. Sutkaitis užpraszė visus susirinkusius ant rytojaus ant 10 valandos, kuriame laike bus iszkilmingai atlaikytos želaunos Miszios už duszias lietuvių kankintinių, nukautų per maskolius Kražiūse. Podraug užsakė, kad ryto vakare 7 valandą bažnytinėje salėje bus laikytas „mass-meetingas“, ant kurio mellingai užpraszė susirinkti visus tautiečius ir tautietes.

12 d. szio mėnesio ant užsakytos valandos prasidėjo maldos už Kražiečių kankintinius. Laike Miszių labai dailiai giedojo lietuviszkas koras, iszmokintas per darbsztų ir gerą dudorių (vargamistrą) Joną Grajaucką. Po Miszių pasakė lietuviszka pamokslą kun. A. Burba, Plymouth'o lietuviszkos parapijos klebonas, apie priežastį nukankinimo mūsų brolių lietuvių Kražiūse per maskolių valdzios isakymą. Iszrodė, jog jau maskolius seniai persekioja katalikiszka tikėjimą, bet taip smarkaus kraujo praliejimo nebuvo, kaip kad pereitą metą Kražiūse. Mūsų tėvai, broliai, seserys ir t. t., gyvendami po maskoliumi, kuris jįs žveriszka persekioja ir jų kraują įnirtusiai lieja, neatsizada savo tėvų tikėjimo ir brangios kalbos, todėl ir mes, gyvendami szioje liūsybės žemėje, neiszsizadėkime szvento katalikiszko tikėjimo ir boczių kalbos, bet visados bukime priešais tų neva lietuvių, kurie savo pragariszkais rasz-

tais arba laikraszcziais norimus atitraukti nū Dievo ir tikėjimo. Visados bukime darbūse ir kalbose blaivus bei iszmingi, o pragaro (peklos) pasiuntiniai neįveiks mūsų pergalėti: greicziaus savo gyvastį paszvesime, negu pasidūti pragariszkam velniui, kaip tai praliejo kraują pereitą metą mūsų broliai Kražiūse, isz paskutinės gindami Dievo namus, kuriųse nenorėjo paliauti garbinę Dievą savo prigimtoje kalboje. — Kadangi ši diena buvo labai nedaili: sniegas snigo, vėjai pustė, szaltis už ausų griebė, nedaug buvo susirinkę žmonių. Galėjo buti tik apie 200 duszių.

Uztadgi vakare, kaip oras nusiblaivė ir szaltis kiek atpūlė, į bažnytinę salę susirinko dizečiai žmonių kaip vyriszkių, taip ir moteriszkių. Pilna buvo salė taip, jog nevisi turėjo vietos atsisėsti. Tūj po 7 atidarė susirinkimą mūsų klebonas kun. J. Sutkaitis, paaiszkindamas, dėlko mes szį vakarą esame susirinkę. Apart to iszkalbingai iszrodė Kražiečių karsztą katalikiszka tikėjimą, už kurį nesigailėjo net savo kraują pralieti, podraug užmindamas, jog ir mes Amerikoje turime karsztai mylėti szventą tikėjimą ir savo senūczių prosenūczių kalbą. Toliaus iszrodė, jog karszcziausieji lietuviai yra sunus prasztų žmonių, kurių smegenis lenkiszka dvasia neįspėjo apdumti savo kvailu poniszku mu. Kalba buvo labai gyva ir ugninga taip, jog žmonės užsimirsžę, kad ant salės yra, pradėjo karsztas aszaras braukyti, o ant jų veidų buvo galima tarsi szius žodžius paraszytus skaityti: „mes lietuviai, ne lenkai, mes ir liksime lietuviais“.

Po tam pradėjo kun. A. Burba sznekėti. Kadangi jo kalba mums visiems buvo labai akyvą isz įvairių faktų,

todėl ant kiek galėdami pasistengsime placziaus apraszyti: „Gana gerai prisiklausėte šiadien, sakė kun. A. Burba, apie Kražių kankintinius, todėl asz szį bei tą papasakosiu apie lietuvisztą, kuri šiadien mums visiems lietuviams guli ant szirdies. Kaip Simanas Daukantas sako: *nieko nėra amžino szioje pasauleje*, kadangi viskas su laiku persimaino. Pūlė spekingos vieszpatystės, o į jų vietą užstojo kitos naujos; daug tautų jau beveik pradėjusių nykti ir gaiszti, pakirdo ir šiadien gyvena. Juk ir ant lietuviszkos tautos mirimo tuli svetimtaucziai jau rengė budynes (pakasynas), nėra visiems rodėsi, jog jau lietuviszka tauta ir tautiszka mirszta. Tacziaus dar radosi pirmoje szio szimtmeczio pusėje keli stropus lietuviai, beje: D. Poszka, S. Daukantas, vyskupas Motiejus Volonczauskas ir Laurinas Ivinskas, kurie rupinosi apie savo tautos reikalus. Labjausiai tame dalyke pasiszventė S. Daukantas, kurs, jeigu savo rasztus būtų paraszęs svetimtautiszkoje kalboje, būtų buvęs garbinamas dar pirm smerties. Bet jis ne ant to žiurėjo; jis matė savo iszmintyje, jog ateitėje lietuviai nuspręs jo darbų ir gaudys jo rankraszczius. Ir teisingai taip šiadien yra. Koks szių visų darbininkų ant lietuviszkos dirvos buvo padėjimas, galime aiszkliai suprasti: jeigu šiadien dalis lietuvių yra dar apsikrėtę svetimtautiszkomis dulkėmis, tai koks galėjo buti anūse laikūse, kada siek tiek mokytesnis lietuvisz gėdyjosi savo tėvų ir jų lietuviszkos kalbos. Sztai, sako, kada po iszventinimui į kunigus 1882 m. papūliau į Zaslių parapiją (Vilniaus gub.) už kamendorių, nors visa parapija, su iszėmimu szlachtos, kalba lietuviszka, bet visi žmonės po-

terius kalbėjo lenkiskai, vi-
saip žodžius perkraipydami.
Kaip jie tūs poteries kalbėjo
net gėda pasakyti. Motinos
ir savo vaikus tokiųgi poterių
mokino. Užklaustas vaikas
arba suaugęs žmogus, kas tai,
žinoma palckai (kaip žmonės
sako), yra spaviednis; tūjaus
gauni atsakymą: *Jest to vy-
ryvanie grekow pred kapla-
nem jako remiesnikiem Kris-
tuscia.* Be ko žmogus negali
buti išganytas? atsako: *be
ktu, be viary.* Lankant visą
parapiją, kuri susidėjo dau-
giaus 9,000 duszių, radau tik
dvi moteris, kurios lietu-
viskai poteries kalbėjo, bet
ir sziosdvi savo vaikus mokino
lenkiskų poterių. Vienok
po išsaiskinimui viso umu
laiku pradėjo mokintis lie-
viskų poterių, iš kurių patys
gėrėjosi, jog esą geriaus mels-
tis suprantamoje kalboje.
Arba už kiek mėnesių apsi-
lankiau į Kietoviskę pas savo
draugą kunigą, su kuriūmi
vaikszcziodami ir lietuviskai
sznekėdami, paskui išzgirdo-
me, jog žmonės labai dyvyjo
si, kad kunigai tarp savęs lie-
tuviskai szneka, tarydami:
*Dievulėli! argi tai negriekas
kunigams lietuviskai sznekė-
ti!* Arba vėl 1884 m., papū-
jus man už kleboną į Labano-
ro parapiją, Szvenczionų pa-
vieto, Vilniaus guber., teko
girdėti kaip motina savo dukte-
rį szunį lakinti siuntė: *Karusia,
Kariusia, puc na gala girna,
naidziesz milta, dasz szuni
palako.* Kun. A. Burba iš-
rodęs kokią įtekmę turėjo ir
dabar kaip kur turi ant mūsų
žmonių lenkiską kalbą, nu-
rodė ir ant to, jog rytų lietu-
viai iki sziai dienai dar tebe-
linksta prie baltgudiszkos kal-
bos, vakarūse prie vokiszkos-
sios, o žiemūse kaip kur prie
latviszkos. „Dėl to, jis sakė,
taip darė žmonės, kad neturė-
jo nei kunigų, nei inteligentų,
kurie tikrai mylėtų savo tėvų-
nę ir brangiausį jos išdą —

kalbą. Aczių Dievui, kaip
szia dien radosi mokėtesnių lie-
tuvių, kurie myli savo tėvynę
ir dėl jos dirba, tadgi ir visi
žmonės pradėjo mylėti savo
tautą ir jos papročius. Tą
mums faktą užtvirtina ir A-
merikos lietuviai, kurie, susi-
rinkę į kūpą, tveria draugys-
tes, parapijas, o ir net vieną
draugystę „Susivienijimą“. Potam tapo perskaitytas klie-
riko V. M. laiszkas, ant
tos dienos prisiųstas Pitts-
burghiečiams, kuris taip
skamba:

Mieli Broliai!

Išzgirdęs apie šaunų jūsų
užmanymą apvaikszczioti at-
mintį Kražių kankitinių my-
rio, o dėlei priezaszčių nū
manęs neprigūlinczių negalė-
damas pributi pas jus asabisz-
kai, aš kaip ilgiaus susigy-
venęs bei susipazinęs su jumis,
o per dalyvumą jūsų tautiszk-
kūse reikalūse nekaipo prigi-
jęs prie jūsų kūpelės, laikau
sav už pridėrystę nors sziais
keliai žodžiais iszreikszi sa-
vo sąjausmą bei dalyvumą ir
szioje garbingoje jūsų szven-
tėje.

Baisi ir negirdėta barbary-
bė, papildyta ant mūsų brolių
Kražiūse, sujudino, kaip žino-
te, ne tik Lietuvius, bet ir visą
beveik katalikiszką svietą. Szim-
tūse bažnyčių Europos
ir Amerikos suskambėjo grau-
dingi aidai — isz tukstanczių
krutinių iszsiveržė karszi
maldavimai už naujus Kris-
taus iszpazįtojus. Tacziaus,
mieli broliai, mes neprivalome
tūm pasiganėditi. Numiru-
siejie kankitiniai be abejonės
linksmiasi jau danguje,
džiaugdamiesi isz užmokesties
savo kanczių bei heroiszkos
pasiszventimo. Bet jų, suly-
ginant, tik menką dalelę, liku-
siejie, daug skaitlingesnė dalis,
kuriems nedaleista apturėti
garbę kankitinio karunos,
szia dien tikrai apverkti-
name padėjime, jiems ypacz

rupikimės, mieli broliai, sku-
bėtis į pagelbą. Dirstelkime
į jų kunus sužeistus, suvargi-
tus, sukapotus kazokų nahai-
komis, su apretežinotūmis
rankomis ir kojomis, pusan-
czius jūdūse turmūse. Ieikim
į padėjimą likusiųjų giminių
ir pažįstamų garbingų kanki-
tinių, kurie tik ką prastojo sa-
vo sunų, brolių arba tėvų nu-
mylėtų: apmastykim padėjimą
vaikelių, likusių naszlaicziais;
moterių, per nustojimą vyro
pasilikusių naszlėmis, su ma-
žais vaikeliais ant rankų be
jokios paramos sunkiose gy-
venimo iszlygose. Aprokū-
kim taipogi sunkybę padėji-
mą tų, kuriems isz tos priezas-
ties konfiskūta turtai; atimta
tarnysta bei dūna isz rankų.
Atsimikime pagaliaus ant pa-
dėjimo viso to kampo, prislėg-
to mūžmia letena sziaurės siau-
buno, neiszgalinczio nē pasi-
skundimu palengvyti savo
szirdį nū troszkulio ji slogi-
nanczio. Taip, mieli broliai,
jie nē pasiskusti garsiai nega-
li, jie tik rauda gilybėje szir-
dies savo, nebylio balsu szauk-
damiesi į pagelbą mus esan-
czius szitoje liūsybės žemėje —
O tie jų nebyli balsai argi ne-
sujudis mūsų szirdis, argi gali-
me mes pasilikti nejautriais
ant tų perverenczių szirdį
skundų brolių mūsų? Ne,
mieli broliai, mes negalime jų
apleisti — mes turim daryti
viską, ką galim dėl jų pagel-
bos, juk ne viens tarp jų,
ypacz Pittsburghe gyvenan-
czijų — yra gimę ir augę tame
kampe, neviens gal toje bai-
sioje pjutije prastojo draugo,
pažystamo, arba gal net brolio
arba tėvo; neviens gal isz tos
priezaszties turėjo iszsizadėti
vilties iszsipildymo szirdin-
giausių savo norų bei plianų,
rengtų ant ateitės. Smūgis
suteiktas broliams tėvynėje gy-
venantiems, užgavo ir mus pa-
czius, ir mes jo skaudumus
atjaucziame, jo nožmumą ant
savęs patiriame. Taigi gel-

bėdami jūs, mes nekaipo nu-
malszysim ir savo skausmus
apart užmokeszczio, kurios vi-
sa tiesa turime viltis nū Tėvo
Dangiszko, mes patirsime dar
ramumą bei pagūdą savo szir-
dyse. Pertai kiek galėdami,
broliai, meskime ant to reika-
lo savo centus, platinkime tą
žinią tarp svetimtautiszkų lai-
kraszczijų, garsinkime visam
svietui szunybes bei nožmumą
maskoliszkos valdzios. At-
siszaukim ypacz į ukėsus szios
žemės, atsiszaukim vardan nu-
mylėtos per jūsų liūsybės ir mei-
lės artymo, atsiszaukim vardan
szvencziausių tiesų, pripažītų
per visą žmoniją, kurias viens
tik sziaurės tironas drįsta ik-
sziol mindžiot po kojų, lauzy-
damas tiesas nū paties Sutver-
tojo mums suteiktas. Pasa-
kokim, szaukim, bubnikim
visur ir visiems savo vargus bei
maskolių neteisybės — o ne-
galimas daigtas, idant mūsų
neiszklausytų, o iszklausę ne-
užtartų už mus. —

Priimkit szius kelis žodžius
nū jūsų pažįstamo bei draugo
visokiūse jūsų ir tėvynės rei-
kalūse.

SS. Charles Borm. Seminary
Overbrook, Pa. 8 Vasa. 1894 m.

Vac. M.

Pranas Naujokaitis ilgokai
kalbėjo apie Kražiečius, kaip
jūs maskolius nukankino ir
kaip bažnyčią paėmė. Dar
keli vyrai sznekėjo tai apie
lietuvystę, tai apie Kražie-
czius. Galop sznekėjo Pius
Lorentas taip pradėdamas:
„Mes maskolių negalime pa-
siekti, nei su kunščia, nei su
kardu, ba jie yra pertoli ir
dar mūsų spēkos yra per men-
kos. Mes naikinkime lietu-
vystės prieszus Amerikoje“. Visi
žmonės akis pastatė, ausis
isztempė ir kožnas temyjo, ką
czia mūsų brolis pasakys.
„Paniekinkime ir Baczkausko
Taradaiką, kurį lietuvystę truk-
do, o bedievystę ir paleistuvys-
tę tarp mūsų platina. Tiek
jums turejau pasakyti“. Visi

žmonės pradėjo rankomis ploti ir kojomis trypti ant paniekinimo bedieviszkos Taradai-kos. — Po kam visi vienu balsu padarė protestą vardan visos parapijos prieš maskolių szunybes.

Baigdamas szitą rasztelį vardan visų parapijonų padėkavoju vietiniui mūsų kunigui J. Sutkaicziui už jo nenualse proce, kaip dėl parapijos, taip ir dėl lietuvystės reikalų, kunigui A. Burbai, kurs nepatingėjo pas mus ant taip iszkilmingos dienos apsilankyti ir dėl mūsų naudos padirbėti. Podraug padėkavoju ir vietiniam dudoriui Jonui Grajauckui, kurs isz visų savo pajiegu rupinasi ir dirba dėl lietuviszkų giesmininkų ir giesmininkų. Taipgi giesmininkams ir giesmininkėms aczių, jog nepatingstate mokintiesi.

Vietinis parapijonas P. N.

— Edwardsville, Pa. 27

Vasario. Plymouth'o draugystės szv. Kazimiero, szv. Jūzapo, D. L. K. Vitauto ir V. M. Volonczausko nutarė ant savo susirinkimų imti dalyvumą pirmoje tautiszkoje szventėje, o ypacz szventame atminime nuzudytų per maskolius Kražiūse ir, dėl surėdymo to dalyko, iszrinko po tris deligatus, kurie turėjo susineszti su kitų draugyszių ant to iszrinktais deligatais.

Plymoutho draugyszių deligatai pranešė draugystėmis: isz Kingston'o szv. Antano, isz Milutės szv. Petro ir Povylo, isz Wilkes Barrės Lietuvos Sunų ir szv. Traicės, isz Pittston'o szv. Jūzapo, szv. Kazimiero, szv. Jurgio ir szv. Antano, idant juų iszrinkti deligatai dėl surėdymo apvaiksčiojimo zinomos iszkilmės 4 Kovo Wilkes Barrėje pributų 27 d. Vasario ant 7 vakare pas p. S. Pauksztį dėl nutarimo budo ir plano apvaiksčiojimo. Kas ir įvyko. Ant

7 vakare atvyko isz minėtų miestų draugyszių visi deligatai, beje: isz Plymoutho A. Maslauskas, J. Simanavyczius ir J. Karaszka; isz Kingston'o J. Valinczius, isz Milutės (Luzerne) J. Brukevyczius; isz Wilkes Barrės V. Trupinaitis ir J. Karaliavyczius; isz Pittston'o M. Klimas, T. Pauksztis, J. Kunca ir K. Pacelauckas.

Minėti deligatai ve kà nutarė link apvaiksčiojimo: Balsų didumu nutarta, idant visos draugystės turėtų vienkus zenklelius; kiekviena draugystė ant Suvienytų Valsčių karunos turi uzriszti jūdą platų kaspiną, kaipo zenklą žėlavos; bus trys žėlaunos karunos su angliszkais paraszais, iszreiskianciais apvaiksčiojimo priezastį; nutarta, idant pirm draugyszių jotų trys raiteliai ant szyvų arklių žėlaunai apdengtų; isz minėtų miestų draugystės turės savo muzyką, kurios grajis procesijos laike žėlaunai.

Visos draugystės susirinks prie „Court House“ ant 3 piet. Jeigu butų oras labai netinkamas, apvaiksčiojimai atidėti ant ateinancios nedėlios, 11 Kovo. Lietuviszkoje Wilkes Barrės bažnyčioje, kurioje visi susirinks, bus laikytos lietuviszkoje ir angliszkoje kalboje sznektos ir kolekta daryta ant iszdavimo broszurų, kuriose bus apskelbta Lietuvos padėjimas ir maskolių szunybes. Potam draugystės pereis svarbiausias miesto ulycias ir tūmi užbaigs iszkilmę. Norintieji prisiųsti į Wilkes Barrę ant parodos gražius velijimus, gali siųsti ant szio adreso: Mr. J. Czer-nikas, 11 S. Canal str. O tai labai trumpas ir isz szirdies iszsiliejęs minėtų draugyszių ir juų deligatų, szvento apvaiksčiojimo noras.

Beje ant galo reikia patemyti kad szv. Izidoriaus Kinkston'o draugystė, kuri rodos

pilna tėvynės meilės, nežinia isz kokios priezasties atsisakė nū taip didžiai iszkilmingo ir szv. brolių Kražiečių atminimo nukankinimo ir tokiu būdu atsiskyrė nū vienūlikos draugyszių minėtų draugyszių Vienok, turime viltį, kad ir ji, pažinus savo klaidą, prisidės prie taip svarbios iszkilmės.

— Aleksandronwske, 26 Vasario, Maskolijoje, Siberijoje, geleziniame pabrake perplyszo maszynos katilas; prie ko 25 žmonės tapo užmuszti, 10 smertinai sužeistų ir daugybė lengviau sužeista.

Knigos

pargabentos isz užmarės:

Ziemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm	30c.
Muzikėlis	15c.
Valkų knigėlė	25c.

Moksliszkai rankvedžiai ir

kitokios knygos

Lietuviszka Gramatika paraszta kunigo Mikolo Miežinio	50c.
Abėcėla	30c.
Elementorius lietuviszka	15c.
Kniga dėl iszaimokinimo rokundų	25c.
Kniga dėl iszaimokinimo viesvietinės kalbos	15c.
Aplė buvintą Dievą	10c.
Grieszninkas priverstas metavotis	15c.
Pamokslai apie trusę	5c.
Talmudas ir mūsų žydai	10c.
Szkala su kalba	25c.
Priesauszris	20c.
Kaip įgyti pinigų ir turta	25c.
Girtybė	10c.

Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svieta slogina maskolių valdžia	10c.
Trumpa peržvalga lietuviszės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczų po	10c.
Kalendarius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m.	25c.

Įvairios dvasiszkos knygos,

Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą	50c.
Pokilis Szventųjų	15c.
Izguldymas metiniu szwenczių labai naudinga knigėlė	10c.
Mokslas Rymo kataliku	50c.
Kas yra grieskas?	20c.
Nekaltybė	30c.
Vartal dangaus	30c.
Pekla, arba amžinas pragaras	1.00c.
Arlėka yra nūdal; su ilustracijomis	40c.
Garsas apie baįybes Dievo sūdo	35c.
Raktas į dangų	20c.
Didžioji nedėlia	5c.
Kaip Sumentį nuspakajti	20c.
Vadovas į dangų	50c.
Prisigatavojimas ant smerczio	50c.
Draugija dėl duszių	5c.
Lietuviszkos miszios	10c.

Visoki Abrozėliai su maldėliais po 5centus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVES.

Lietuvos Istorija, nū seniausų gadynių iki Gediminui D. L. K., paraszta 1850 m., Simano Dankanto. Kniga pirma,	1.50c.
Budas Senovės Lietuvių Kalbėnų ir Zemalcių paraszta Simano Dankanto, gaunamas už 1.00.	1.00c.
Istorija Katalikų Bažnyczios,	1.00c.
Europos Istorija su žiamlapiais	50 ct.

Lietuviszkos Dainos isz visur surinktos	200c.
Paraszojimas Antano Tretininko paraszė vysk. Zemalcių Motiejus Valancziauskas,	25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,	20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės	1.00 ct.
Aplėka Dievo	\$1.00.
Aukso Verzė, labai puiki drama	20 ct.
Boleslawas arba antra dalis Genowefos	30 ct.
Du pūkus apraszamaj aplė nedorybą zydo ir pikta augynimą wajku	\$1.00.
Eglė, žalczių karalienė ir iszgriovimas Kauno pilies 1862 m., du pūkus dramatai paraszti Aleksandro Gužeczio,	25c.
Historija gražios Katrukos ir jos visok	10c.
" " " atsitikima	10c.
Historija apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir aplė Petrą kareivį	40c.
Historija isz laiko Francuzkos	30c.
" " " vainos Afrikoj	30c.
Istorija Septynių Mokintojų	50c.
" " " ir Lietuvio Sapnas	50c.
Jurgis Miloslawskis	80c.
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskoliaus	50c.
Konstitucija dėl darbinų	10c.
Namelis pustelniko	75c.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historija isz laiko ponawojimo Nerono	80 ct.
Pūkus apraszamaj tikru atsitikimu isz czeu wajnos 1863 metu	40 ct.
Prawdnikas angeliskos kalbos neabdar.	\$1.00
" " " abdarystas	\$1.25.
Pūkus apraszamas aplė Lietuvą	\$1.00.
Rinalda Rinaldinas	\$1.50 ct.
Senovės apraszamas aplė Duktery	50 ct.
" " " Filypo Karajwio	50 ct.
Sumysymas arba bajme tury dydeles akie	15 ct.
Tykra teįybe isz Suwalku gubernijos	15 ct.
Szwiesa Dievo	65 ct.
Titkus Persų Karalius,	25 ct.
Uzaystanawik ant to geraj	50 ct.
Witasir Korynna historija isz laiko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana	95 ct.

Lenkiszkos knygos

maldų pargabentos isz užmarės.

Westchnienie duszy pobożnej, zbiór nabożeństw i pieśni z przydanem Drogi krzyżowej, Górzkich śali i psalmów	1.50 c.
Złoty Oltarz czyli zbiór nabożeństw dla chrześcian i katolików	1.30 c.
Ołtarzyk czyli zbiór nabożeństw dla młodzieży katolickiej	70 c.
Wyborek nabożeństw dla młodzieży katolickiej	50 c.

Mały złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich " " " 45 cent.

ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1053, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztūja \$1.00.

Uždėjęs kromą Pittstone, parduvinėju viską kūmi pigiausiai.

Tam. Pauksztis.
132 N. Main str., Pittston, Pa.

Įvairiausių KNIGŲ galite pas J. MATUTĮ. Pardūda jis Rasztą Szventą, visokias Maldų knygas ir sziaip jau puikių skaitymų knigėles: pranaszavimas Mikaldos, Sapnorius, Juzefato pakalnė ir t. t. Taipogi turi ranzanczių, szkaplierių, o ir dziegorėlių auksinių ir sidabrinų, lėnciugėlių, žiedų ir kitokių daigtų. Jo adressas:

Jos. Matutis,
287 Whyte Ave. Brooklyn E. D.